

Spolno prenosive bolesti: mitovi i istine („Prehladila sam jajnike“)

Spolno prenosive bolesti su infekcije koje se prenose s jedne osobe na drugu tijekom spolnog odnosa, bilo vaginalnog, analnog ili oralnog

Spolno prenosive bolesti (SPB) su vrlo čest problem u svakodnevnoj ginekološkoj praksi, a iako je većina bez značajnih simptoma, neke od njih mogu biti uzrok brojnih problema i ozbiljno narušiti žensko zdravlje, stoga je od velike važnosti redovito se ginekološki kontrolirati, a osobito važno je posjetiti ginekologa ako žena osjeti određene promjene koje bi mogle uputiti na SPB.

Dobra vijest je što se većina njih može liječiti i izliječiti.

Uzročnici SPB mogu biti bakterije, virusi, gljivice i paraziti.

Genitalni organi naravno nisu sterilni i obiluju „florom“ koja je fiziološka i u određenoj ravnoteži kako bi „dolje“ sve bilo normalno. Problem zna nastati kada se ta ravnoteža poremeti, što se zna dogoditi u određenim stanjima, poput uzimanja oralnih ili venskih antibiotika zbog neke druge infekcije ili promjene pH rodnice (npr. u trudnoći). Ovdje bih spomenuo i često optuživano kupanje u bazenu. Naime bazeni su, barem što se tiče genitalnih infekcija, sigurni, ako su dobro održavani, odnosno ako se pazi na odnos klora i lužnatost/kiselost vode, koja se povremeno mjeri i po potrebi korigira kemikalijama. Ako je taj odnos poremećen, može dovesti i do poremećenog pH spolovila (rodnice) te razvoja oportunističke infekcije, odnosno da jedna od prirodno prisutnih bakterija nestane, što će olakšati razvitak neke druge bakterijske ili gljivične infekcije.

Bakterijske infekcije se najčešće detektiraju promjenom u iscjetku, mirisu sekreta iz rodnice ili simptomima poput svrbeža, pečenja, općenito nelagode u genitalnom području. Neke od bakterijskih infekcija mogu biti i bez simptoma, pa se otkriju slučajno primjerice ako na njih ukaže PAPA test ili se naprave cervikalni brisevi u obradi za npr. trudnoću ili kakvu ginekološku operaciju.

Opasnost određenih bakterijskih infekcija leži u širenju bolesti sa vanjskih spolnih organa na unutarnje, ponajprije šupljinu maternice, potom i jajovode i jajnike, ali i unutrašnjost zdjelice.

Takva progresija bolesti može uzrokovati bolove u trbuhu zbog razvijanja tuboovarijskog apscesa (gnojne upale jajnika i jajovoda) što može završiti i operativnim zahvatom koji će takav apsces ukloniti, odnosno „počistiti“. Posljedica takvog tijeka bolesti može biti i neplodnost zbog ireverzibilnog oštećenja jajovoda. Neke bakterije (npr. Chlamydia) mogu pak dovesti do neplodnosti (a povećava se i mogućnost vanmaternične trudnoće) stvaranjem priraslica unutar trbušne šupljine kao odgovor tkiva na upalu, čime se također oštećuju jajovodi, odnosno smanjuje ili u potpunosti nestaje njihova prohodnost, a bez da žena osjeti značajnije simptome.

Iz gore navedenog jasno je da se upala jajnika ne može dobiti oskudnim odijevanjem ili sjedenjem na hladnom betonu, kako bi vas vaše bake ili mame znale upozoriti, već spolno prenosivom bolešću.

Sifilis je jedna od opasnijih bakterijskih spolno prenosivih bolesti, ako se na vrijeme ne prepozna i liječi. Iako većini ljudi spomen sifilisa zvuči kao arhaična bolest koju imaju gusari i kauboji u filmovima, ona je i dalje itekako prisutna, a u nekim dijelovima svijeta i vrlo česta. A liječi se vrlo lako, antibioticima. Bolest se u ranoj fazi prepoznaje zbog pojave ranice na spolovilu (ili ustima, anusu, skrotumu...) koja je najčešće bezbolna, a pojavljuje se obično 3 tjedna nakon nezaštićenog spolnog odnosa, obično uz povećanje limfnih čvorova genitalne regije. Stoga je bitno raditi samo-preglede. Ako se bolest ne prepozna u ranom stadiju, slijedi sekundarni (za 6 mjeseci) kojeg prate brojni nespecifični simptomi, te tercijarni stadij (kroz 10-ak godina), koji mogu ireverzibilno oštetiti gotovo sve organe u tijelu te završiti smrću.

Gljivične infekcije genitalnih organa su izrazito česte i većina žena generativne dobi se susrela s njima. Simptomi su slični kao i kod bakterijskih infekcija, s tim da prednjači promjena u iscjetku, nelagoda, svrbež i pečenje. Kako se lako prepoznaje, tako se lako i liječi, uglavnom vaginalnim tabletama (vaginaletama), a tek ponekad je potrebna i oralna terapija kod tvrdokornih infekcija.

Najčešće **virusne infekcije** genitalnih organa svakako su one uzrokovane **humanim papiloma virusom - HPV-om**. Ovih virusa ima izrazito mnogo tipova, od kojih neki mogu uzrokovati pojavu genitalnih bradavica (kondiloma), a oni koji spadaju u skupinu visokog rizika mogu uzrokovati i pojavu karcinoma. Upravo ti visokorizični tipovi HPV-a su asimptomatski i „podmukli“, ali se promjene koje oni uzrokuju mogu rano otkriti najobičnijim uzimanjem PAPA testa, što uz mogućnost ranog otkrivanja bolesti (oni neslavni „CIN-ovi“ u PAPA testu) daje i mogućnost njenog liječenja. Stoga je bitno redovito se ginekološki kontrolirati, a te kontrole naravno uključuju uzimanje PAPA

testa svim spolno aktivnim pacijenticama. Već duže vremena postoji i cjepivo za najčešće tipove HPV-a visokog rizika, što daleko umanjuje mogućnost nastajanja karcinoma vrata maternice.

Od virusnih infekcija relativno česta je i ona koju uzrokuje **herpes simplex virus**, koji kada zahvaća genitalno područje se naziva genitalnim herpesom. Može biti uzrokovan HSV tip 2 virusom (češći genitalnom području) ili HSV tip 1 virusom (češći u oralnom području).

Za kraj treba spomenuti i jednu „nepravdu“ – a to je da su muškarci najčešće bez ikakvih simptoma te kao takvi samo prenositelji mnogih spolnih bolesti.

Stoga treba imati na umu i takozvani „**ping-pong**“ efekt – kada se partnerica riješi neke npr. HPV-om uzrokovane promjene (bilo spontano, bilo biopsijom, ili nekim invazivnijim zahvatom) postoji šansa da će joj partner ponovno „vratiti“ virus, ukoliko ga ima. Imunitet je ovdje također bitan dio priče, kao naravno i higijena genitalnog područja, ali nadilazi okvire ovog teksta. Isto tako treba biti svjestan činjenice da postoje ljudi koji će namjerno zatajiti bolest, pogotovo kada se radi o kratkotrajnim vezama.

Stoga je važno štititi se, praktički do trenutka do kada ste spremni na reprodukciju, a koliko god to neromantično bilo, prije stupanja u spolne odnose u novoj vezi nije loše uz potvrdu o nekažnjavanju tražiti i friške nalaze PAPA testa, odnosno briseva (PCR uretre kod muškaraca).

Možda je to samo profesionalna deformacija. :)

Ostanite pametni i zdravi i redovito se kontrolirajte kod svog ginekologa.

O autoru: Ivan Brlečić, dr. med. rođen je 1979. u Zagrebu. Završio je Klasičnu gimanziju u Zagrebu, nakon čega upisuje Medicinski fakultet u Zagrebu, na kojem 2003. godine osvaja Rektorovu nagradu. Diplomirao je 2005. godine. 2006. zapošljava se u KBC Sestre milosrdnice, gdje i trenutno radi na zavodu za minimalno invazivnu ginekologiju i uroginekologiju. Uz to, od 2012. godine radi i u Rodilištu i poliklinici Podobnik.

2012. godine završio je specijalizaciju iz ginekologije i opstetricije, a 2018. godine postao subspecijalist uroginekologije. Glavna područja stručnog djelovanja: uroginekologija, vaginalna rekonstruktivna kirurgija, endoskopska i „otvorena“ ginekološka kirurgija. Završio brojne poslijediplomske tečajeve i kategorije, autor je više znanstvenih članaka u stručnim časopisima te knjigama i predavač na domaćim i međunarodnim stručnim skupovima.

Powered by:

www.intimina.com

<https://www.instagram.com/intimina/>

<https://hr-hr.facebook.com/IntiminaHrvatska/>